

KEDUAMPON

Onvolprezen God in Winti religie



CADKRA | Dagnamen | Ancestornamen
DY6DY0

Gescand door: Jaasir Linger

KENNETH VERS BABEL

Onderdrukte Afro-religieuze identiteit
in een gesluierd monotheïsme

retische onderbouwing. Ieder mens krijgt bij geboorte een levensopdracht mee van Keduampon, God almachtig in Winti. Die levensopdracht behelst wat een mens tijdens zijn leven op aarde gaat doen, aan welke doelen hij gaat werken, welke lessen hij gaat leren, hoe hij zich zal inzetten voor zijn medemens, wat hij bijdraagt aan de totstandkoming van een betere wereld en daardoor zijn eigen geluk bewerkstelligt. De ziel krijgt van zijn schepper niet alleen de levensopdracht maar ook het intellect (geestelijk), en de (fysieke) kracht mee om de levensopdracht zo goed mogelijk uit te kunnen voeren. De familie en de sociale omgeving vormen daarin de eerste steunpilaren van de mens. Omdat de akra/ziel van de mens van goddelijke oorsprong is, heeft het in zich universele, onbegrensde bovenmenselijke kennis die het moet omzetten in de wereld van de mens die onderhevig is aan krachten en wetten van de natuur. De onsterfelijke *akra* opereert dus binnen de aardse wetmatigheden als krachtbron van een ster-

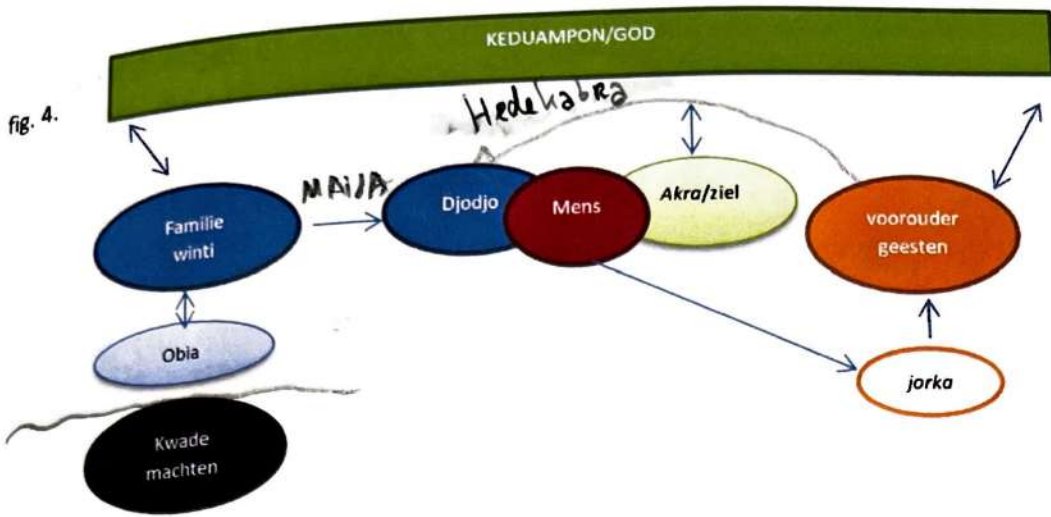
Levensdoel

felijk menselijk lichaam en is afhankelijk van andere op aarde opererende bovennatuurlijke wezens die haar daarin begeleiden. De activiteiten van de ziel kunnen daarom alleen binnen de ordening van de wereld plaatsvinden. De mens krijgt van zijn moeder het bloed plus het lichaam (*mogya*) en van de vader de geestelijke vermogens, het intellect, (*dyodyo*) en is dan een potentialiteit. Het is echter de *akra* die deze potentialiteit in een actualiteit omzet door de goddelijke levensvonk die het overbrengt. Door deze levensvonk worden menselijke vermogens geactiveerd en kunnen ze hun functies uitvoeren.²⁴² In de Winti context betekent dit dat de nieuw geboren mens vanuit de verzameling van bovennatuurlijke wezens, de familiewinti en de vooroudergeesten, naast de natuurlijke ouders ook een bovennatuurlijke ouder krijgt toegewezen, de *dyodyo* die zowel mannelijk als vrouwelijk is. De twee belangrijkste bovennatuurlijke instanties die over de toewijzing van de bovennatuurlijke ouder beslissen zijn Mama Aisa van de familieketen (de hoogste winti) en het hoofd van de familie clan, de Nana, de *hedekabra* (vooroudergeest met het hoogste gezag). Volgens oude Afrikaanse tradities wordt de *dyodyo* geselecteerd vanuit de patrilineaire lijn maar deze kan bij wijze van uitzondering via de matrilineaire lijn worden aangewezen. Dit is de beschermende en begeleidende bovennatuurlijke ouder van de mens die nauw samenwerkt met de *akra*. Deze instanties bestaan beiden uit mannelijke en vrouwelijke aspecten omdat de mens zelf zowel mannelijk als vrouwelijk is geschapen door Keduampon naar diens beeld en gelijkenis. De precieze opdracht van de *akra* op aarde is alleen bij de Keduampon en de *akra* bekend. Mama Aisa en de *hedekabra*, de Nana, die globale kennis hebben van de nieuwe opdracht die binnen hun familie wordt uitgevoerd, selecteren de bovennatuurlijke ouder die het best in staat is de voorwaarden te scheppen op basis waarvan de *akra* kan slagen in zijn missie op aarde. Het is de taak van de *dyodyo* om de meest optimale omstandigheden te creëren op basis waarvan *akra* kan sla-

Dyodyo

²⁴² Aristoteles: *Ethica Nicomachea* (Uitgeverij Damen Budel, 2008), 42.

gen. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is dat de mens in zijn kracht moet staan. De keuze voor de *dyodyo* is afhankelijk van de zwaarte of complexiteit van de levensopdracht van de *akra*. De familieclan heeft er zelf alle belang bij dat de *akra* slaagt in zijn missie omdat daarmee het aanzien en de spirituele kracht van de familie als geheel toeneemt en weer door Keduampon zal worden uitgekozen bij de *reïncarnatie* van de *akra*. Het valt op dat in bepaalde families verschillende leden van hetzelfde gezin een hoog niveau behalen in opleiding en maatschappelijke carrière terwijl sommige families en gezinnen over verschillende generaties heen op nagenoeg hetzelfde niveau van de maatschappelijke ladder blijven steken. Het belang van de familie voor het welslagen van de levensopdracht van de *akra* ligt ook hierin dat alle kennis en ervaringen, triomfen maar ook mislukkingen door het overlijden van de mens via de *yorka* aan de *body of knowledge* van de familie worden toegevoegd. Hieruit volgt dat de begeleiding en bescherming van elk familielid een *extended* familie aangelegenheid is. Helaas wordt dat niet altijd als zodanig onderkend en nemen familieleden vaak uit onwetendheid, jaloezie en onderlinge gekibbel afstand van elkaar waardoor ze zichzelf in een positie manoeuvreren waarin ze niet optimaal kunnen profiteren van de aanwezige hulpbonnen en krachten in de familie. De kracht en wijsheid van de bovennatuurlijke ouder is afhankelijk van zijn plaats in de Winti kosmologie en in de hiërarchie van de verzameling familiewinti.



Keduampon schenkt de mens zijn *akra/ziel*. De hoogste vooroudergeest, de *hedekabra* en hoogste winti, *Ma Aisa*, voegen de *dyodyo* toe. De *akra* functioneert binnen de wereldorde en wordt daarbij begeleid en beschermd door de aangewezen bovennatuurlijke ouder. Door de dood keert de *akra* naar de schepper terug en voegt de achtergebleven *yorka* met daarin alle ervaringen en herinneringen zich bij de vooroudergeesten. De *obia* vertegenwoordigt de bovennatuurlijke potentie in de familie die wordt ingezet om verleden, heden en toekomst te ontsluiten, ziekten te genezen en kwade machten te weren. Het is de eerste en sterkste verdedigingslinie van de familieketen. Bij reïncarnatie draagt de *yorka* de fysieke kenmerken van het overleden familielid over op de nieuwe mens. De herinneringen en ervaringen worden toegevoegd aan de *body of knowledge*, het kennispotentieel van de voorouders en de gehele familieketen.

Belangrijk onderdeel van de Memremi methodiek is de werking van de (akra (ziel)

Memae i srefi, → Bewustwording
 Sabi yu srefi,
 - Begi/tah-mofo } Gi yu dyodyo/bigisma/wintis
 - ahsi yepi }

Werking van de akra

De *akra* kan worden beschouwd als een complex van vermogens dat de functie heeft de mens activiteiten te laten uitvoeren die gericht zijn op het zoeken en verder uitbreiden van zijn kennis zodat hij zich kan ontplooiën tot wat hij in essentie al is. De werking van de *akra* kan ook worden omschreven als een respons dat volgt op een stimulus. Door middel van dat respons worden er bepaalde organen in de mens in werking gezet. De belangrijkste voorwaardenscheppende functie van de *akra* is ervoor zorgen dat de mens zichzelf in stand houdt door impulsen af te geven die het organisme prikkelen om de fysieke krachten op peil te houden met voeding.²⁴³ De *akra* herkent de prikkels die gerelateerd zijn aan haar levensdoel en als dat het geval is, zal de mens daar meer gevoeligheid voor ontwikkelen en zich in die materie willen gaan verdiepen.²⁴⁴ Gaat men die ingeslagen weg op en merkt de persoon dat hij, zij het met enige moeite, steeds vaardiger in die activiteit wordt of zelfs in uitblinkt, en hij en de naaste omgeving dat als een talent gaan erkennen en koesteren, wordt daarmee de eerste basis gelegd voor het werken aan het levensdoel op aarde. De *akra* is van goddelijke oorsprong en heeft in zich de universele kennis over verleden heden en toekomst. Het leerproces onder aardse omstandigheden, is in feite de herinnering van- en ontsluiting van de in haar aanwezige kennis en om deze toegankelijk te maken voor het menselijk intellect. Op aarde krijgt de *akra* te maken met een aards spiritueel krachtenveld verdeeld over verschillende pantheons en de werking van de wetten van de natuur. Bovendien heeft de ziel te maken met de fysieke en intellectuele beperkingen van de groeiende mens. De *akra* is de innerlijke essentie van de mens die ondanks de fysieke en biologische veran-

²⁴³ Aristoteles: *Ethica Nicomahea* (Uitgeverij Damen Budel, 2e druk 2008), 43.

²⁴⁴ Idem 45.

deringen die het menselijk lichaam ondergaat, zelf niet verandert. Dit is de reden waarom iemand ondanks de mentale achteruitgang door ouderdom of ziekte, toch de eigen unieke persoonlijkheid nooit geheel en al kwijtraakt. De *akra* is door haar onveranderlijkheid niet onderhevig aan de pijn die gepaard gaat met de natuurlijke fysieke veranderingsprocessen van de mens. Door de ordening van de menselijke wereld, de verhouding tussen mensen en de spanningen die daardoor ontstaan raken mensen overbelast. Het grootste deel van de fysieke en mentale krachten worden dan ingezet voor het oplossen van de problemen die daardoor ontstaan. De *akra* geraakt door het actieve krachtenveld in de verschillende Winti pantheons op aarde onder de ban van een kosmische onwetendheid wat maakt dat haar oorspronkelijke goddelijke natuur tijdelijk buiten bereik van haar herinnering komt te liggen. Het gevolg hiervan is dat de *akra* zich ten onrechte identificeert met de aardse beslommeringen, de pijn en het lijden van de mens. Door deze onterechte identificatie met het aardse raakt de eigen levensopdracht van de *akra* op de achtergrond. Het duurt bij sommige mensen daarom heel lang voordat de *akra* optimaal kan functioneren. Hiermee bedoel ik de situatie waarin de *akra* in staat is de universele goddelijke kennis over te dragen aan het menselijk intellect dat vervolgens die innerlijke intuïtieve kennis in acties kan omzetten en daarmee de kansen voor zichzelf vergroot om een deel van het levensdoel te behalen. Cruciaal in het optimaal functioneren van de *akra* en de mens is de kwaliteit van het contact tussen de mens en de ziel, of beter gezegd, tussen de mens en het goddelijke, de onuitputtelijke universele kracht en kennis in hem. De grootste uitdaging voor de *akra* is dus dat het zich leert te ontdoen van die belemmerende sluier van kosmische onwetendheid. Pas als de *akra* zich onttrekt aan de illusie van de identificatie met pijn, verdriet, fysieke en mentale veranderingen bij de mens, zal het in staat zijn te excelleren vanuit haar goddelijke oorsprong. Het bereiken van deze staat van bestaan is het hoogst haalbare voor de mens en wordt bereikt als de *akra* zich na meerdere levens ontdoet van de kosmische onwetendheid en de

realisatie van de innerlijke Zelf met Keduampon is volbracht.²⁴⁵ Iedereen heeft naast zijn 'gewone' naam nog een andere specifieke naam die is gerelateerd aan zijn geboortedag. Het is de naam waarmee hij bekend is in de spirituele wereld en die wordt gebruikt tijdens het proces van herstel van het contact met zijn innerlijke leefwereld, de *akra*. De geboortedag en namen die jongens en meisjes krijgen, de naam van hun 'beschermgod' en hun 'geheime naam' waarmee op de *talking drums* of de hoorn met hem wordt gecommuniceerd tijdens religieuze ceremonies is volgens Akan traditionele religie:

- Zondag: is *Kwasida*: jongens zijn *Kwasi*, meisjes worden *Akosua* genoemd. Hun beschermgod is *Awusi* en daarbij hoort de associatie met de zon. De daaraan gekoppelde geheime naam is *Bodua* (staart van het Beest).
- Maandag is in Akan taal *Dwoada*. Jongens die op deze dag geboren worden zijn *Kwadwo* (*Kodjo*), meisjes worden *Adwoa* genoemd en hun beschermgod is *Awo* die wordt geassocieerd met 'Vrede' (Maan). De geheime naam op de *talking drums* of hoorn is *Okoto* (de smekeling).
- Dinsdag/ *Benada*: jongens zijn *Kwabena* terwijl de meisjes *Abenaa* worden genoemd. Hun beschermgod is *Abena* die wordt geassocieerd met 'Vuur' of hitte (Mars). De geheime naam die daaraan is gekoppeld is *Ogyam* (de compassievolle).
- Woensdag/ *Wukuada*: jongens die op deze dag ter wereld komen krijgen de naam *Kwaku* en meisjes de daarvan afgeleide naam *Akua*. Hun beschermgod staat bekend onder de naam *Aku* en wordt geassocieerd met 'Roem' (Mercury). De geheime naam op de hoorn of op de *talking drums* is *Ntoni* (de Kampioen of plaatsvervangende held).
- Donderdag/ *Yaoda*: *Yao* (*Yaw*) is de naam voor de jongens en *Yaa* (*Yaba*) die voor de meisjes die op deze dag voor het eerst

²⁴⁵ Sen Sushanta: Vedic-Upanisadic Concept of Brahman in: *Readings in Philosophy Of Religion, East Meets West*, Eshleman Andrew (ed.) (Blackwell Publishing Malden 2008), 45

het levenslicht zien. *Aberaw* is de beschermgod en wordt geassocieerd met 'Kracht' (Jupiter). De geheime naam die aan *Aberaw* wordt geattribueerd is *Preko*, (de agressor of oorlogszuchtige).

- Vrijdag/ Frida. De jongens die op deze dag geboren worden krijgen de welluidende naam *Kofi* en de meisjes gaan getooid met de naam *Afua*. Hun beider beschermgod is *Afi* dat wordt geassocieerd met 'Groei' (Venus). De geheime naam is *Okyin* of de zwerver.
- Zaterdag/ Memenda: *Kwaame* is de naam voor de jongens van de zaterdag en voor meisjes is *Ama* de naam waarmee wordt aangegeven dat zij op deze dag aan hun levensreis begonnen. Hun beschermgod is *Amen* met de associatie 'Alleroudste' (Saturnus). De eerste geheime naam is *Atoapoma*, 'hij die altijd klaar staat om te schieten'. *Otanankaduro* is de tweede geheime naam en heeft de betekenis van 'meester van de tegengif voor de serpent'.²⁴⁶

Na deze theoretisch/religieuze onderbouwing kunnen we uiteenzetten hoe door middel van *spiritual counseling* via de Memremi methode cliënten worden begeleid bij het herkennen en werken aan hun levensdoel.

²⁴⁶ Danquah, J.B: *The Akan doctrine of God, A Fragment of Gold Coast Ethics and Religion* (Frank Cass & Co Limited, second edition, London 1968), 47-48.

Tabel 10. Creoolse en Ashanti dagnamen.

Dagen	Suriname		Ashanti	
	mannelijk	vrouwelijk	mannelijk	vrouwelijk
zondag	Kwasi	Kwasiba	Kwesi Kwasi	Esi Kwasida Akosiba
maandag	Kodjo	Adjuba	Kodjo	Adjuba Adjoa
dinsdag	Kobi	Abena	Kwabena Kwobena	Abena
woensdag	Kwaku	Akuba	Kwaku Kweku	Ekua
donderdag	Jaw	Jaba	Jaw	Jaba
vrijdag	Kofi	Afi(ba)	Kofi	Afi
zaterdag	Kwami	Amba Amiba	Kwame Kwamena	Amba Ama

Bij de Akan in Ghana worden deze namen nog steeds als persoonsnamen gebruikt, terwijl men ze bij de Creolen slechts bij de (purificatie)riten voor de kra en de djodjo hoort. Bij deze riten wordt men genoemd bij de dagnaam voor beide sexen van de kra en de djodjo, hetgeen wijst op hun verwantschap.

Uit de bespreking van de kra en de djodjo van de mens blijkt dat de geestelijke structuur van de mens een wezenlijk deel uitmaakt van de bovennatuurlijke wereld. Er is een band tussen de mensen- en de godenwereld en daardoor is het mogelijk dat ieder bovennatuurlijk wezen 'bezit' neemt van de mens. Dit kan echter alleen onder goedkeuring van de kra plaatsvinden.

wordt geleerd hoe het contact met zijn innerlijke leefwereld te herstellen, zijn levensdoel op aarde leert kennen en zich spiritueel ontwikkelt. Het levensdoel van de mens zit ingesloten in de *akra* die hij van Keduampon meekrijgt. Het meegekregen levensdoel is niet een gedetermineerd lot of vastgestelde voorbestemming zoals eerder is aangetoond vanuit het mensbeeld bij de Fante Akan en de Fon. Het geeft de richting aan waarin een mens zich moet ontwikkelen.

Deze
pagina
komt uit
"Wooding
, 1972"

DAG KLEUR EN NAMEN VOLGENS AFRIKAANS GEBRUIK.

NO.	DAG	KLEUR	Jongen	Meisje
01.	Zondag	Goud/Geel	Kwasi	-Kwasiba
02.	Maandag	Wit	Kodjo	- Adjoeba
03.	Dinsdag.	Rood.	Abeni	- Kwamina
04.	Woensdag	Paars.	Kwakoe	- Akoeba
05.	Donderdag	Blauw	Jaw	- Jaba
06.	Vrijdag.	Groen.	Kofi	- AFI
07.	Zaterdag	Zwart.	Kwami	- Amba

DE 7 (ZEVEN) GENERATIES;

1. MOEDER MAMA.
2. GROOTMOEDER GRAN MA.
3. Overgrootmoeder AFO.
4. Bet overgrootmoeder TROTRO.
5. Bet Bet overgrootmoeder TIA.
6. Bet Bet Bet overgrootmoeder HOHO.
7. Bet Bet Bet Bet overgrootmoeder
NANA.

Geloof verhoudt zich tot inzicht
net als aarde zich verhoudt tot water.
Het is het vaste land op aarde dat het water
van alle oceanen, rivieren en meren bij elkaar houdt.

Winti werd door de indoctrinatie van de christelijke missionarissen in Afrika en het koloniaal bewind in Suriname als afgoderij afgewezen. Afro-Surinamers zoeken God daarom in de kerk, niet binnen het Winti geloof. Op zoek naar God in Winti verbindt Vers Babel kenmerken uit traditionele West Afrikaanse godsconcepten met de Winti kosmologie en de Winti handelingspraktijk. Hij benoemt enkele hardnekkige misconcepties in Winti en biedt contemporaine theologisch onderbouwde uitleg. Als aanvulling op de curatieve Winti therapie introduceert hij een methodiek van preventieve Winti geestelijke verzorging die is gericht op spirituele groei.



Kenneth Vers Babel heeft zijn sporen verdiend als ambulante hulpverlener, unit manager in de jeugdhulpverlening, trainer in opvoedingsvaardigheden, spiritual life coach en geestelijk verzorger. Na bestuursfuncties in parochies, lid van gebedsgroepen en ingrijpende life events ontstond zijn interesse in de religie van de Afrikaanse voorouders. Tijdens zijn studie Theology and Religious Studies aan de Vrije Universiteit van Amsterdam koos hij voor het Interfaith Spiritual Care traject. Hij verdiepte zich in de grondslagen van de grote wereldreligies, traditionele West Afrikaanse religies, Winti en combineert deze met elkaar in zijn werk als geestelijk verzorger.

boek·scout

